

1 Sjøsikkerhet og beredskap

Finnmark

I vannregion Finnmark er beredskap mot akutt forurensning trukket frem som en hovedutfordring i vannområdene Laksefjorden, Nordkinnhalvøya, Passvik og Tana. Kystverket mener ikke at områdene per i dag har noe dårligere beredskap enn andre deler av kysten ut fra skipsaktiviteten i området.

I høringsdokumentene uttrykkes det bekymring for at anledningen til å seile med farledsbevis i Leirpollen vil øke risikoen for en ulykke i tilknytning til Tanamunningen naturreservat. Kystverket presiserer at losplikten i Leirpollen ikke er opphevet, men at losplikten kan oppfylles enten ved å bruke los eller ved å ta et farledsbevis. I løpet av 2015 vil det bli foretatt en gjennomgang av blant annet farleden i Leirpollen for å foreta en risikovurdering i tilknytning til bruk av farledsbevis. Utredningen vil klargjøre risikonivået og dersom dette ikke er akseptabelt vil det utredes tiltak.

Møre og Romsdal

I vannregion Møre og Romsdal må det gjøres en rettelse i teksten i punkt 5.3.4 der det står at handlingsplanen for beredskapen mot akutt forurensning skal følges opp av Fiskeri- og kystdepartementet. Det er nå Samferdselsdepartementet som følger opp planen.

Hordaland

I vannregion Hordaland refereres det til forurensning fra ubåten U- 846 som sank utenfor Fedje under andre verdenskrig som en av de største enkeltsakene i vannområdet Nordhordaland. I vannforekomst Fedje Vest er det foreslått tiltak for å hindre utlekking av kvikksølv fra ubåtvrak med Kystverket som ansvarlig myndighet. Påvirkningstypen som er oppgitt er utslipp fra annen punktkilde.

I statsbudsjettet for 2015 er det gitt forslag om bevilgning til å bygge en forstøtningsmur som skal hindre at den ene delen av ubåten sklir ned en bratt skråning. Dette er en nødvendig forutsetning for å kunne iversette andre tiltak for å hindre spredning av kvikksølv til miljøet. Det er satt i verk et overvåkningsprogram som skal se om kvikksølv fra U-864 påvirker levende organismer i området. Det er så lang ikke sett at fisk, skalldyr eller andre organismer har kvikksølvnivåer som overstiger bakgrunnsnivået i området.

Vest- Viken

I vannregion Vest- viken foreslås det i høringsdokumentene at den regionale planen bør danne grunnlag for 0-visjon for skipsulykker i Oslofjorden. Kystverket påpeker at vi allerede har en 0-visjon for skipsulykker over hele landet. Kystverket samarbeider med aktører i regionen for å forbedre beredskapen i de to marine nasjonalparkene Færder og Ytre Hvaler. Kystverket er listet opp som sektormyndighet for tiltak i 7 vannforekomster i regionen. I alle vannforekomstene dreier det seg om forebyggende tiltak som Kystverket gjør kontinuerlig (trafikkovervåkning, slepebåtberedskap og trafikkseparasjon), og som per i dag ikke skal inngå i vann-nett sine tiltak.

Som nevnt i høringssvaret vil slike tiltak bli behandlet gjennom kommende stortingsmelding om sjøsikkerhet og beredskap. Analysene som skal gjennomføres vil avdekke risikoområder hvor sikkerheten bør økes. Det er derfor ikke hensiktsmessig å foreslå tiltak på nåværende tidspunkt.

Det presiseres at slepebåtberedskapen ikke hører inn under losloven og lospliktforskriften slik det står i tiltaksprogrammet.

2 Fysiske inngrep og konstruksjoner i statlige fiskerihavner

I statlige fiskerihavner har Kystverket mudret og eier molo og enkelte kaianlegg. Vi kan derfor være problemeier i enkelte vannforekomster. Kystverket har foretatt en vurdering av karakterisering og miljømål fastsatt i slike vannforekomster. Kystverket har sett på hvorvidt gjeldende veiledning er fulgt. I tillegg har vi kommentert påvirkningsgrad ut fra havnens størrelse. Dette alene vil ikke være avgjørende, men må sees i sammenheng med andre faktorer som ligger til grunn for de faglige vurderingene som er gjort.

Dersom all informasjon legges inn i vann-nett vil det være enklere å gi konkrete tilbakemeldinger til de vurderingene som er gjort, både med hensyn til tiltak og til miljømålene satt i vannforekomstene.

Finnmark

I Finnmark er det 13 tilfeller hvor havner, molo og mudring er en vesentlig påvirkning i til sammen 9 vannforekomster. Av disse er seks vannforekomster tilknyttet en fiskerihavn. Hammerfest havn er en stamnetthavn, og vil kunne være aktuell for utpeking som SMVF. Det beror på om økologisk tilstand er dårligere enn god som følge av de fysiske inngrepene.

Troms

I vannregion Troms er det 12 tilfeller hvor havn, molo og mudring er en vesentlig påvirkning. Fire vannforekomster er tilknyttet statlig fiskerihavn. Harstad havn er en stamnetthavn og vil kunne være aktuell som SMVF, dersom vilkårene ellers er oppfylt.

Nordland

Havner som hovedutfordring

Fysiske inngrep og konstruksjoner hevdes å være en av de største påvirkningsfaktorene i kystvann og en av hovedårsakene til at kystvannforekomster er satt i risiko. I så mange som syv av ti vannområder er havner kategorisert som en hovedmiljøutfordring på grunn fysiske inngrep og konstruksjoner i kystsonen. I høringsdokumentet ble rundt 40 kystvannforekomster vurdert til kSMVF fordi fysiske inngrep og konstruksjoner i form av havn, molo og/eller mudring ble satt som en vesentlig påvirkning på økologisk tilstand. En forklaring på dette kan være at flere havner enn ellers er skilt ut i egen vannforekomst og ulike metoder for vurdering av påvirkning. Kystverket opprettholder sitt kritiske syn på hvorvidt dette gir et realistisk bilde av vannstanden, slik Kystverket Nordland spilte inn 01.juni 2012 i høring av *Vesentlige vannforvaltningsspørsmål for vannregion Nordland og Jan Mayen*.

Påvirkningsgrad

Nordland vannregion favner om 120 statlige fiskerihavner med Kystverket som eier av kaianlegg, molo og/eller mudringsoppdrag. I tillegg eier Kystverket en liten del av infrastrukturen i Nordlands tre nasjonale stamnetthavner (Bodø, Narvik og Mo i Rana).

I seks vannforekomster, hvorav fem er tilknyttet en statlig fiskerihavn, er påvirkningsgrad fra havn, molo og mudring satt til ukjent. På samme tid er økologisk tilstand satt til god eller svært god. Påvirkningsgraden bør dermed settes til uvesentlig. I to vannforekomster, hvorav en er tilknyttet statlig fiskerihavn, er påvirkningsgraden satt til vesentlig med god økologisk tilstand. Påvirkningsgraden bør endres til uvesentlig.

I fem vannforekomster er havn, molo og mudring en vesentlig påvirkning, samtidig som økologisk tilstand er dårligere enn god. Tre av vannforekomstene er tilknyttet en statlig fiskerihavn. To av disse vannforekomstene bør vurderes inndelt på ny (Dverberg havn og Våg havn) og følgende påvirkningsgrad vil avhenge av kategoriseringen. Den tredje foreslås som SMVF (Ranfjorden- Mo).

I vann-nett per 12. desember 2014 er det 60 tilfeller hvor havn, molo eller mudring er satt til påvirkningsgrad ukjent, og økologisk tilstand til dårligere enn god eller udefinert. Mange av disse vannforekomstene er svært små og hele tolv av disse vannforekomstene er under 0,1 km². Det finnes flere havneanlegg i Nordland som i sin utforming i stor grad vil medføre hydromorfologiske endringer i et avgrenset område. Dersom disse ligger i en vannforekomst som er svært liten vil påvirkningen dominere. I en større vannforekomst vil havneanlegget ha liten påvirkning. I flere av vannforekomstene hvor påvirkningsgrad ukjent er benyttet, mener Kystverket at påvirkningsgraden kan settes til uvesentlig.

Av de vannforekomstene hvor påvirkningsgraden er satt til ukjent og økologisk tilstand er dårligere enn god, er det Kystverkets vurdering at i åtte tilfeller kan havn, molo og mudring utgjøre en vesentlig påvirkning på vannkvaliteten, jf. vedlegg II. Fire av disse vannforekomstene foreslår vi som SMVF. I de fire andre bør påvirkningsgraden settes til ukjent, og det bør foretas en problemkartlegging.

Kystverket Nordland har gjennom hele høringsperioden hatt en konstruktiv dialog med Fylkesmannen i Nordland og med Nordland vannregionmyndighet om påvirkningsgrad av fysiske inngrep og konstruksjoner på økologisk tilstand i havner. Kategoriseringen av noen kystvannsforekomster står fortsatt som en faglig uenighet mellom de nevnte partene, og det bør være en fortsatt dialog for å komme til enighet.

SMVF

Vannforekomstene Andenes, Bodø, Narvikbukta, og Ranfjorden i Mo bør etter Kystverkets mening kunne utpekes som SMVF, med dagens miljøtilstand som GØP.

Tiltak

Problemkartlegging står oppført som tiltak i mer enn 20 havner i Nordland, jf. vedlegg II. I så mange som 15 av disse havnene bør det gjøres endringer, og det må få betydning for forslag om problemkartlegging av de fysiske konstruksjonene.

Trøndelag

Inndeling i vannforekomst

Vannregion Trøndelag har karakterisert 334 kystvannsforekomster. I 39 av disse er det en statlig fiskerihavn. 27 av disse er avgrenset som egne vannforekomster og 12 er en del av en større vannforekomst. Vannforekomster hvor en fiskerihavn er inndelt i en egen vannforekomst er uhensiktsmessig små. De skiller seg ikke nevneverdig fra omkringliggende vannforekomster med hensyn til vannkarakteristika. De bør derfor legges til disse med mindre vannforekomsten påviselig har dårlig økologisk tilstand som følge av et forurensningsproblem og skal følges opp med konkrete tiltak.

Påvirkningsgrad

I 17 vannforekomster, hvorav det i fem er tilknyttet en statlig fiskerihavn, er påvirkningsgraden fra havn, molo og mudring vesentlig. Samtidig er økologisk tilstand god. Påvirkningsgraden bør settes til uvesentlig.

I to vannforekomster er påvirkningsgraden vesentlig, med udefinert økologisk tilstand. Det bør da forestas en ny vurdering av påvirkningsgrad.

I 49 vannforekomster, hvorav 25 er tilknyttet statlig fiskerihavn, er økologisk tilstand god. Påvirkningen fra havn, molo og mudring satt til ukjent. Påvirkningsgraden bør endres til uvesentlig/liten.

I 24 vannforekomster er påvirkningsgrad fra havn, molo og mudring satt til vesentlig. Samtidig er økologisk tilstand vurdert som dårligere enn god. Fire av disse er tilknyttet en statlig fiskerihavn. I disse vannforekomstene mener vi at fiskerihavnen utgjør en mindre del av vannforekomsten, og at påvirkningsgrad bør endres til uvesentlig.

Miljømål

Vannforekomster som innehar fiskerihavner som del av vannforekomsten må ha målsetting om god økologisk tilstand slik vannforskriften legger opp til. Fiskerihavn som egen vannforekomst der utslipp/forurensing påviselig er årsak til dårlig økologisk tilstand bør ha målsetting om god tilstand og ved måloppnåelse etter gjennomførte tiltak bli slettet som egen vannforekomst og innlemmet i omkringliggende med de miljømål som der gjelder.

SMVF

Ingen av de statlige fiskerihavnene er etter vår vurdering store nok til at det er sannsynlig at de vil være en SMVF.

Tiltak

Tiltaksprogrammet har oppført Kystverket som tiltakshaver i ni vannforekomster med fiskerihavner. Fem av disse gjelder problemkartlegging, tre gjelder overvåking og en gjelder avklaring. Kystverket har ikke spilt inn disse tiltakene og gjennomgående trekk for disse forekomstene/havnene er en svært usikker tilstandsvurdering som gir svakt grunnlag for å problemkartlegge fysisk påvirkningsgrad fra molo/havn. Vi legger til grunn at problemkartlegging knyttet til påvirkning fra molo/havn endres i tråd med de merknader vi har gitt til påvirkning fra fysiske tiltak. Tiltak knyttet spesifikt til avløp/forurensning må tillegges rett ansvarsmyndighet. Kystverket er i tillegg oppført med tiltak i 4 vannforekomster hvor Kystverket ikke eier havner eller kaianlegg. Kystverket er ikke tiltakshaver i disse tilfellene og dette må endres.

Møre og Romsdal

Inndeling i vannforekomst

Vannregion Møre og Romsdal har karakterisert 229 kystvannsforkomster. Det finnes 101 fiskerihavner hvorav fire er avgrenset som egne vannforekomster, hovedsakelig som følge av forurensningsproblematikk.

Påvirkning

Seks kystvannsforkomster har fiskerihavn (molo, havn) oppført som fysisk påvirkning. I fire av disse er forurensede bunnsedimenter et problem, og økologisk tilstand er vurdert til moderat til middels. Fysiske inngrep og konstruksjoner er vurdert som en vesentlig påvirkning. Vi mener vurderingene er gjort på svakt grunnlag og påvirkningsgrad fra molo/havneanlegg bør settes til uvesentlig.

Miljømål

Vannforekomster som innehar fiskerihavner som del av vannforekomsten må ha målsetting om god økologisk tilstand slik vannforskriften legger opp til. Fiskerihavn som egen vannforekomst der utslipp/forurensing påviselig er årsak til dårlig økologisk tilstand bør ha målsetting om god tilstand og ved måloppnåelse etter gjennomførte tiltak bli slettet som egen vannforekomst og innlemmet i omkringliggende med de miljømål som der gjelder.

SMVF

Ingen av de statlige fiskerihavnene er store nok til at det er sannsynlig at de vil være en SMVF.

Tiltak

Tiltaksprogrammet har oppført tiltaket ”opprydding i forurenset sjøbunn” i forbindelse med Kystverket sine planer om mudring av havnebassenget i Roald fiskerihavn (0301022300-2-C Roald hamn). Mudringsplaner med budsjett for Roald fiskerihavn er frafalt til fordel for en annen fiskerihavn i kommunen og vi ber om ny tiltaksvurdering for vannforekomsten.

Sogn og Fjordane

I Sogn og Fjordane vannregion er det kun tre vannforekomster hvor havn er registrert som påvirkning. I Nordfjordeid vannforekomst er det en statlig fiskerihavn som er registrert som middels påvirkning. Ettersom økologisk tilstand er svært god mener vi at påvirkningen må endres til uvesentlig.

Hordaland

I Hordaland er det ingen havner som er registrert som en påvirkning.

Rogaland

I følge rapport fra vann-nett per 12. desember 2014 er det kun to havner i vannregion Rogaland som er registrert som påvirkning. En av disse er tilknyttet en statlig fiskerihavn. I Tananger eier staten en 270 meter lang molo i et naturlig skjermet område. I Risavika vannforekomst som ligger inntil Tananger er også havn en påvirkningsgrad. Risavika er et havneanlegg som eies av Stavangerregionen havn IKS, og er en stamnetthavn. Dersom disse to vannforekomstene slås sammen vil det være en naturlig SMVF ettersom det til sammen utgjør et stort utbygd område.

Agder

Se egen høringsuttalelse og vedlegg II.

Vest- Viken

Påvirkning

Av vannregion Vest-Vikens totale 76 kystvannsforekomster, inngår statlig fiskerihavn i ti kystvannsforekomster. Alle fiskerihavnene inngår som en del av en større vannforekomst. I 22 tilfeller er påvirkning fra havn og mudring ansett å være en vesentlig påvirkning, hvor økologisk tilstand er dårligere enn god. Av disse er havn og mudring satt som vesentlig påvirkning i kun to vannforekomster der statlig fiskerihavn inngår. Økologisk tilstand er satt til dårligere enn god. Den ene er Stavern som er foreslått som kandidat til SMVF. I den andre, Langsundsfjorden- Dypingen, bør det gjøres en ny vurdering av påvirkningsgrad. Anlegget er etter vår mening av en slik karakter at påvirkningsgrad bør endres til uvesentlig.

Som vedlegg II viser, er det vesentlig påvirkning fra havn og mudring i ni vannforekomster med god økologisk tilstand, tre av dem med statlig fiskerihavn. Påvirkningsgrad bør settes til uvesentlig. I en vannforekomst er påvirkningsgraden satt til ukjent, men økologisk tilstand er god. Påvirkningsgraden bør endres til uvesentlig.

SMVF

I vannregionen er en statlig fiskerihavn, Stavern, foreslått som kandidat til SMVF i regionen. Denne vannforekomsten er etter vår mening ikke aktuell som SMVF da det dreier seg om et mindre utbygd område for fritidsbåter. I kommentarfeltet til pålitelighetsgrad står det at det er forurensning som er utfordringen på grunn av en gammel søppelplass som stenger for et sund med antatt lekkasje. Det er vår mening at påvirkning fra havn bør settes til uvesentlig inntil det foreligger mer kunnskap om påvirkningen fra havn.

Tiltak

Problemkartlegging knyttet til påvirkning fra havner er foreslått i som tiltak i totalt fire kystvannforekomster, tre av dem tilknyttet statlig fiskerihavn. I to av de sistnevnte vannforekomstene er problemkartlegging knyttet til havner og forurensning i havner. Det bør presiseres om man mener problemkartleggingen skal skje i forhold til forurensningen eller de fysiske inngrepene, og rette opp eventuelle feilregistreringer av forurensning som fysisk inngrep. Kystverket legger for øvrig til grunn at problemkartlegging knyttet til havner som tiltak endres i tråd med de merknader vi har gitt til fysiske påvirkningene.

Det er foreslått tiltaksovervåking knyttet til påvirkning fra fysiske inngrep i to vannforekomster, Stavern og Langesund-Dypingen. På bakgrunn av de merknader vi har gitt ovenfor til fysiske påvirkningene, vil det ikke være behov for tiltaksovervåking.

Glomma

I vannregion Glomma inngår 14 statlige fiskerihavner fordelt på ni vannforekomster; åtte kystvannforekomster og en elvevannforekomst. I 16 tilfeller er påvirkning fra havn, mudring og molo ansett å være en vesentlig eller ukjent påvirkning, hvor økologisk tilstand er dårligere enn god. Av disse inngår statlig fiskerihavn i to av vannforekomstene. Da det dreier seg om mindre utbygde områder, bør påvirkningen endres til uvesentlig.